

4. Η διάδοση του Χριστιανισμού στους Μοραβούς και τους Βουλγάρουςⁱ

Όροι – κλειδιά

Εκχριστιανισμός Μοραβών – Ραστισλάβος – Φώτιος – Κωνσταντίνος (Κύριλλος) – Μεθόδιος – σλαβικό αλφάβητο – ενίσχυση ενότητας Σλάβων – εκπόρευση του Αγίου Πνεύματος και εκ του Υιού – σύνοδοι του 867 και του 870

α. Ο εκχριστιανισμός των Σλάβων της Μοραβίας (Μοραβών)

- Ο **εκχριστιανισμός των Σλάβων** ξεκίνησε από τη **Μοραβία** (= περιοχή της σημερινής Τσεχίας).
- Ο ηγεμόνας των Σλάβων της Μοραβίας, **Ραστισλάβος**, **ζήτησε** από το Βυζάντιο **ιεραποστόλους**, για να διδάξουν στο λαό του τον Χριστιανισμό (862-863).
- **Γιατί** ο Ραστισλάβος ζήτησε ιεραποστόλους από το Βυζάντιο και όχι από τη Δύση;
 - Γιατί, έχοντας ως σύμμαχο το Βυζάντιο, ήθελε **να αντισταθεί στην απειλή** των Γερμανών και των Βουλγάρων.
- Ο αυτοκράτορας Μιχαήλ Γ΄ και ο πατριάρχης Φώτιος ανταποκρίθηκαν στο αίτημα του Ραστισλάβου. **Γιατί**; -Ήθελαν να επεκτείνουν την **επιρροή** και την **πνευματική ακτινοβολία** του Βυζαντίου στην **Κεντρική Ευρώπη**.
- Τον εκχριστιανισμό των Σλάβων στη Μοραβία ανέλαβαν δύο αδελφοί από τη Θεσσαλονίκη, ο **Μεθόδιος και ο Κωνσταντίνος (= Κύριλλος)**, οι οποίοι γνώριζαν πολύ καλά τη σλαβική γλώσσα.
- Οι δύο αδελφοί έφθασαν στη Μοραβία το 863.
- Ο Κωνσταντίνος (= Κύριλλος):
 - Επινόησε ένα **σλαβικό αλφάβητο**.
 - Απέδωσε **στα σλαβικά τη Θεία Λειτουργία και τα ιερά βιβλία**. Στην ενέργεια αυτή **αντέδρασε** η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία (πάπας).

β. Σημασία του εκχριστιανισμού [των Μοραβών Σλάβων]

Για τους Σλάβους:

- Η χρήση της σλαβικής γλώσσας βοήθησε τους Σλάβους της Μοραβίας και άλλων περιοχών να **κατανοήσουν** το χριστιανικό κήρυγμα και τη Θεία Λειτουργία. Έτσι **διαδόθηκε** εύκολα ο χριστιανισμός.
- Ο εκχριστιανισμός των Σλάβων συντέλεσε στην **ενότητά** τους (φυλή + **θρησκεία**).

Για το Βυζάντιο:

- Οι δύο αδελφοί οργάνωσαν τη Σλαβική Εκκλησία στα **πρότυπα** της Βυζαντινής. Έτσι οι Σλάβοι **γνώρισαν** τον πολιτισμό των Ελλήνων και επηρεάστηκαν από αυτόν. Με έμμεσο τρόπο δηλαδή το Βυζάντιο ασκούσε επιρροή στους Σλάβους.

γ. Ο εκχριστιανισμός των Βουλγάρων

- Για τον εκχριστιανισμό των Βουλγάρων **συγκρούστηκε** η Βυζαντινή Εκκλησία με τη Ρωμαιοκαθολική (πάπα).
- Ο πάπας ήθελε να εκχριστιανίσει τους Βουλγάρους, για να βρίσκεται, μέσω αυτών, πιο κοντά στο Βυζάντιο και **να ασκεί επιρροή** προς όφελός του. Δεν τα κατάφερε όμως.
- Ο βυζαντινός στρατός **υποχρέωσε** τον βούλγαρο ηγεμόνα Βόρη **να δεχτεί** τον χριστιανισμό από την Κωνσταντινούπολη.
- Ο **Βόρης βαπτίστηκε χριστιανός** με ανάδοχο τον αυτοκράτορα Μιχαήλ Γ' (864).
- Ωστόσο, με πρόσκληση του Βόρη, **ο πάπας επενέβη** στα θέματα της Βουλγαρικής Εκκλησίας.
- Ο πατριάρχης **Φώτιος**:
 - **Κατήγγειλε** την επέμβαση του πάπα στη Βουλγαρική Εκκλησία.
 - **Κατηγόρησε** τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία για λειτουργικά και δογματικά λάθη.
- Η **Σύνοδος του 867**, μεταξύ άλλων:
 - **Αναθεμάτισε** τον πάπα.
 - **Απέρριψε** το δόγμα περί **εκπορεύσεως του Αγίου Πνεύματος και εκ του Υιού (filioque = και εκ του Υιού = και από τον Υιό [τον Χριστό, δηλαδή])**. Ενώ, δηλαδή, οι ορθόδοξοι πιστεύουν ότι το Άγιο Πνεύμα εκπορεύεται (= προέρχεται) από τον Πατέρα, οι Καθολικοί πιστεύουν ότι προέρχεται και από τον Υιό.
 - **Καταδίκασε** την επέμβαση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας στη Βουλγαρία.
- Με απόφαση της Συνόδου του 870 η **Βουλγαρική Εκκλησία** πέρασε οριστικά στη **δικαιοδοσία** του πατριαρχείου της **Κωνσταντινούπολης**.

Ερωτήσεις

Βιβλίο, σελ. 40, Ερωτήσεις 1, 2, 3.

Επιπλέον:

1. Πώς πραγματοποιήθηκε ο εκχριστιανισμός των Σλάβων της Μοραβίας;
2. Πώς πραγματοποιήθηκε ο εκχριστιανισμός των Βουλγάρων;
3. Ποια είναι η σημασία του εκχριστιανισμού των Σλάβων για τους ίδιους τους Σλάβους;
4. Γιατί τιμούνται ιδιαίτερα από τους Σλάβους οι Άγιοι Μεθόδιος και Κύριλλος;
5. Πώς αντέδρασε η Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης στις επεμβάσεις του πάπα στη Βουλγαρική Εκκλησία;

ⁱ **Εποπτικό υλικό:** Παρουσίαση (ΔΙΑΔΟΣΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΣΤΟΥΣ ΜΟΡΑΒΟΥΣ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΒΟΥΛΓΑΡΟΥΣ).